

Beoordeling en advies archeologische onderzoeksrapporten

	Titel rapport	Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Heuvel 20 te Dongen Gemeente Dongen
	Soort onderzoek	Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen (IVO-O) verkennende fase
	Versie rapport	1.2
	Kenmerk	7970.003
	Onderzoeksbureau Adres, telefoon, e-mail	Econsultancy bv
	Auteur(s)	drs. M. Stiekema
	Autorisatie Seniorarcheoloog onderzoeksbureau	drs. A.H. Schutte
	Datum autorisatie onderzoeksbureau	12-2-2019
	Projectnummer	7970.003

	Op verzoek van bevoegd gezag Beoordeeld door Monumentenhuis Brabant te Geertruidenberg d.d.	Karlijn Kersten MA MSc Archeoloog 19-3-2019
--	--	---

Beoordeling onderzoek, conclusies en adviezen

	Algemene indruk	Duidelijk rapport
	Kwaliteit conform KNA 4.0	Ja
	Verwijzing naar processtappen (specificaties in KNA protocollen)	Procesbeschrijving in par. 2.2 en par. 3.2
	Opmerkingen en suggesties	De in rood gemarkeerde opmerkingen in dit beoordelingsverslag zijn vooral bedoeld als aandachtspunten voor het onderzoeksbureau. Met inachtneming van deze opmerkingen kan goedkeuring aan het voorliggende rapport worden verleend. Een overzicht per pagina van aangetroffen tekstuele onregelmatigheden die correctie behoeven, is achteraan in deze beoordeling opgenomen.
	Conclusies onderzoeksbureau	Op basis van het aangetroffen dikke eerddek wordt de verwachtingswaarde voor de perioden Laat Paleolithicum tot en met Romeinse tijd bijgesteld naar laag. De hoge verwachtingswaarde voor de Middeleeuwen en Nieuwe tijd blijft gehandhaafd op basis van de ligging in het oudste deel van de historische kern Dongen.

	Aanbevelingen onderzoeksbureau (Selectieadvies)	Gezien deze hoge archeologische verwachting is binnen het plangebied vervolgonderzoek noodzakelijk om deze te toetsen. Het vervolgonderzoek kan het beste worden uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Bij een proefsleuvenonderzoek dienen verspreid over het plangebied sleuven gegraven te worden met als doel om eventuele archeologische waarden te karteren en waarderen. Voor dit onderzoek dient een door de bevoegde overheid goedgekeurd Programma van Eisen te zijn opgesteld waarin is vastgelegd waaraan het onderzoek moet voldoen.
	Advies Monumentenhuis Brabant	In tegenstelling tot het door het onderzoeksbureau gegeven selectieadvies, om over te gaan tot een inventariserend proefsleuven onderzoek, adviseert Monumentenhuis Brabant om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. De voorgenomen ontwikkeling overschrijdt net de gemeentelijke ondergrenzen. Vanwege de aanwezigheid van de dikke eerdlaag in het plangebied, zal de overgang naar het dekzand naar verwachting niet worden bereikt bij voorgenomen ontwikkeling die 0,6 m diep gaat. Vanwege het gebruik van het plangebied als hof en boomgaard is de verwachting dat er ook weinig sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd zullen worden aangetroffen. Monumentenhuis Brabant adviseert wel in het gemeentelijk selectiebesluit op te nemen, dat het omschreven gebied wordt vrijgegeven voor de voorziene planontwikkeling en (bouw)vergunning wordt verleend door de Gemeente Dongen onder voorwaarde, dat bij eventuele toevalsvondsten hiervan melding wordt gedaan conform art. 5.10 van de Erfgoedwet, die vanaf 1 juli 2016 van kracht is. Dit kan telefonisch bij het Meldpunt Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant (tel. 06-18303225). Voorliggend archeologisch concept-rapport kan door het onderzoeksbureau definitief worden gemaakt met inachtneming van de door het Monumentenhuis Brabant in rood aangegeven opmerkingen in deze beoordeling.

Beoordeling onderzoek en rapportage

1	Administratieve gegevens rapport	
1.1	Datering en indeling rapport samenvatting, inhoudsopgave	12 februari 2019
1.2	Opdrachtgever Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens opdrachtgever	Rho adviseurs voor leefruimte Torenallee 20 5617 BC Eindhoven
1.3	Uitvoerder	Econsultancy bv, drs. M. Stiekema
1.4	Bevoegd gezag Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens bevoegd gezag	Gemeente Dongen, Postbus 10153, 5100 GE Dongen, Hoge Ham 62, 5104 JJ Dongen John Schellekens
1.5	Nummer onderzoeksmelding ARCHIS	Bureauonderzoek: 4645450100 Booronderzoek: 4663813100
1.6	Locatie plangebied gemeente, plaats, toponiem, x/y coördinaten terreingrens, kadastrale informatie	Heuvel 20 Dongen X: 122.960 / Y: 404.070
1.7	Topografische informatie plangebied kaartblad, schaal, noordpijl	Top. kaart 1:25.000 kaartblad 44 G
1.8	Oppervlakte plangebied	ca. 350 m ²
1.9	Afbakening onderzoeksgebied (plangebied maakt hiervan doorgaans deel uit)	Gekozen is voor een straal van ca. 1000 meter rondom het plangebied
1.10	Archeoregio NOaA (past onderzoek binnen kader Nationale. Onderzoeksagenda Archeologie, bijvoorbeeld Brabantse Zandgronden)	Brabants zandgebied
1.11	Beheer en bestemming van vondsten en documentatie	Econsultancy, Swalmen / Provinciaal Archeologisch Depot Noord-Brabant

2	Voorziene ontwikkeling (Aanleiding onderzoek) Diepte en oppervlakte voorziene bodemverstoring; indien beschikbaar: bouwtekeningen	Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen perceelsplitsing en de bouw van een woning.
3.1	Doelstelling bureauonderzoek (KNA protocol 4002 Bureauonderzoek)	Het doel van het archeologisch bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting, teneinde vast te stellen of vervolgonderzoek noodzakelijk is.
3.2	Onderzoeksvragen (verwachte bodemopbouw, bekende archeologische gegevens, historische informatie)	Wat is de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied?
4	Onderzoeksstrategie en -methodiek beschrijving en verantwoording werkwijze, motivatie keuze	Raadplegen van diverse bronnen, zoals documentatie op het gebied van historie, geomorfologisch - en bodemkundig kaartmateriaal, bekende archeologische en informatie.
5	Algemeen kader archeologische regelgeving Vermelding nationale, provinciale en/of gemeentelijke regelgeving	Niet apart aangegeven
6	Openbare planvorming m.b.t. plangebied (gemeentelijk beleid) Vermelding kader Ruimtelijke Ordening, bestemmingsplan	Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Zuid- en West-Dongen. Volgens dit bestemmingsplan heeft het plangebied een dubbelbestemming archeologie. Volgens de bijbehorende planregels is archeologisch onderzoek noodzakelijk bij bodemingrepen groter dan 100 m ² en dieper dan 50 cm – mv.
7	Huidig grondgebruik plangebied op grond van eigen onderzoek op locatie, ondersteund door tekeningen/foto's/kaarten van aanwezige bebouwing; indicatie mogelijke/bekende vervuiling en verstoring	Het plangebied is momenteel in gebruik als tuin.

8	Historisch onderzoek bewoning en grondgebruik ondersteund door historisch kaart- en beeldmateriaal, archiefonderzoek, bouwdoossiers, raadplegen lokale historici / archeologen, ontgrondingenkaart Noord-Brabant	Op de oudst geraadpleegde kaart, de kadastrale minuut uit 1811-1832, wordt de locatie van het plangebied omschreven als "hof". Ten oosten van het plangebied staat het rijksmonument Heuvel 16 (rijksmonument nr. 517195) reeds ingetekend. Op de latere kaarten wordt het gebied ingetekend als tuin/boomgaard en staat er bebouwing direct ten oosten van het plangebied (Heuvel 20).
9	Geologische en bodemkundige informatie ondersteund door kaartmateriaal, informatie grondwatertrappen, Actueel Hoogtebestand Nederland, hoogteligging NAP	Het plangebied bevindt zich op een overgang van de Formatie van Sterksel met een dek van de Formatie van Boxtel (rivierzand en -grind met een zanddek; St1) naar de Formatie van Boxtel, Laagpakket van Singraven (beekzand en -leem; Bx2). De bodemopbouw van het plangebied is niet gekarteerd, maar naar verwachting ligt het op hoge enkeerdgronden of beekerdgronden.
10	Bekende archeologische gegevens waaronder IKAW, AMK, lokale historische en/of archeologische verenigingen; ondersteund door kaartmateriaal o.m. uit ARCHIS (ook: onderzoeken in de omgeving) en Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Brabant	Van het onderzoeksgebied is bekend dat er menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden in alle perioden, van het Mesolithicum tot en met de Nieuwe tijd, maar er is bij eerdere onderzoeken met name vondstmateriaal uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd aangetroffen.
11	Archeologisch verwachtingsmodel gespecificeerd per periode	Vanwege het gebruik als tuin/boomgaard kunnen door ploeg- en rooiwerkzaamheden eventueel aanwezige archeologische waarden mogelijk verloren zijn gegaan.

VELDONDERZOEK

12	Periode van uitvoering	28 januari 2019
13.1	Doelstelling veldonderzoek (KNA Protocol 4003 IVO) (KNA Protocol 4004 Opgraven) (KNA Protocol 4007 Archeologische begeleiding)	Het inventariserend veldonderzoek (IVO-overig, verkennende fase) heeft tot doel de gespecificeerde archeologische verwachting aan te vullen en te toetsen door middel van boringen. Er wordt nagegaan wat de samenstelling van de bodem is en in hoeverre de bodemopbouw nog intact is. Zo kunnen kansrijke zones worden geselecteerd en kansarme zones worden uitgesloten.

13.2	Onderzoeksvragen (stemt de bodemopbouw overeen met de verwachting ,in welke mate is de bodem nog intact, is nader onderzoek nodig en zo ja in welke vorm?)	• Wat zijn de geo(morfo)logische en bodemkundige kenmerken van de ondergrond van het plangebied? • In hoeverre is de oorspronkelijke bodemopbouw intact met het oog op de eventuele aanwezigheid en gaafheid van archeologische vindplaatsen? • Bevinden zich in de ondergrond van het plangebied archeologische indicatoren en zo ja, waaruit bestaan deze? • Geven de resultaten van het veldonderzoek aanleiding tot vervolgstappen in het kader van de planontwikkeling in relatie tot de archeologische monumentenzorg?
14	Onderzoeksstrategie en -methodiek Bij proefsleuvenonderzoek, opgraving en archeologische begeleiding:: verwijzing naar en in overeenstemming met PVE (KNA Protocol 4001)	Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd in de vorm van een verkennend booronderzoek, onder certificaat op grond van de BRL SIKB 4000 (4.0, 07-06-2016) en Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 4.0, 07-06-2016), specificatie VS03.
15	Resultaten veldonderzoek beschrijving, interpretatie en evaluatie	De boringen lieten een eerddek zien onder het maaiveld, met daaronder onverstoorde dekzandafzettingen. Dit bodemprofiel komt overeen met het bodemtype zoals weergegeven op de Bodemkaart van Nederland (hoge enkeerdgronden). Wel is de eerdlaag opvallend dik voor de Brabantse zandgronden. Er zijn geen archeologische indicatoren waargenomen.
16	Toetsing archeologisch verwachtingsmodel gerelateerd aan archeologische verwachting bureauonderzoek, beantwoording onderzoeksvragen, bijstellen archeologische verwachting	Op basis van het aangetroffen dikke eerddek wordt de verwachtingswaarde voor de perioden Laat Paleolithicum tot en met Romeinse tijd bijgesteld naar laag. De hoge verwachtingswaarde voor de Middeleeuwen en Nieuwe tijd blijft gehandhaafd op basis van de ligging in het oudste deel van de historische kern Dongen.
	Literatuur en overige bronnen waaronder ook verwijzing KNA, internetsites etc.	Duidelijk literatuur- en bronnenoverzicht

	Bijlagen waaronder in elk geval: verklarende woordenlijst, geologische tijdschaal, archeologische periode-indeling, (+ bij IVO: boorplan of puttenplan, boorstaten / sporenkaart, vondstenlijsten)	Bijlage 1: Overzicht geologische en archeologische tijdvakken Bijlage 2: AMK-terreinen Bijlage 3: Onderzoeksmeldingen Bijlage 4: Vondstmeldingen Bijlage 5: Bewoningsgeschiedenis van Nederland Bijlage 6: AMZ-cyclus Bijlage 7: Boorprofielen
--	--	--

Overzicht aan te brengen tekstcorrecties:

Blz. 5:

De **rijkheid** (=rijkdom) aan archeologische resten ... heeft er toe **geleidt** (=geleid)...